

De familie Mooijman melkt sinds 1999 in Westerwijtwerd. Hun melkvee telt een gemiddelde leeftijd van vijf jaar en drie maanden.

De gemiddelde levensproductie bij afvoer is 43.000 kg melk.

Aandacht voor de koeien staat voorop in dit familiebedrijf.

De trekker rijdt af en aan om de voermengwagens te vullen. De koeien zijn zojuist gemolken en Wim Mooijman (19) legt de laatste hand aan het rantsoen voor de koeien. Zijn vader Ton (48) volgt het werk vanuit de deuropening van de stal in Westerwijtwerd en vertelt kort over de toekomstplannen van het gezin voor het bedrijf. De eerste stappen zijn gezet met het projectplan dat Wim voor de middelbare

Het afgelopen jaar realiseerden 84 koeien een rollend jaargemiddelde van 9915 kg melk met 4,44% vet en 3,50% eiwit. 'De gemiddelde levensproductie van de aanwezige dieren was 32.000 kilogram melk. Voor de afgevoerde dieren lag dit op 43.000 kilogram', meldt Ton Mooijman met enige trots. Voor de vervanging worden vijftig stuks jongvee aangehouden, een beperkt aantal in verhouding tot de hoeveelheid melkvee. 'We hadden

Wim en Ton Mooijman blijven onder de twintig procent vervanging van de veestapel

mineren. Maar uiteindelijk is het de bedoeling om met meer holsteinkalveren te profiteren van de gestegen exportprijzen voor drachtige pinken.

Drie keer Sunny Boy x Tops

Waarop de stierkeuze precies is gebaseerd, blijkt niet eenvoudig uit te leggen.

Mooijman. Op het moment zijn er nog drie aanwezig die gezamenlijk ruim 300.000 kg melk produceerden. Een van deze koeien is de twaalfjarige Elsje 85 (87 av) die een vijftal opeenvolgende, nog op het bedrijf aanwezige generaties van vaarzen aanvoert. Zij heeft een Marconitelg (87 av) onder zich, vervolgens een kleindochter van Starleader (87 av) en haar achterkleindochter is een 85 punten Tugolo; het half jaar oude Talentkalf hiervan bevindt zich in de staart van de reeks.

Antieke boer

Naar verwachting blijft het vijftal niet heel lang in stand omdat Elsje 85, evenals haar veertien- en tienjarige Sunny Boyhalfzussen, niet meer drachtig wordt. Ton Mooijman: 'Het is mooi wanneer

koeien een hoge productie halen op ons bedrijf, maar we willen ze niet over de grens tillen.'

Niet alleen de genoemde dieren zijn tekenend voor de duurzaamheid van de veestapel. Het mpr-formulier laat een hoge gemiddelde leeftijd van het melkvee zien: vijf jaar en drie maanden. Volgens de familie is dit in eerste instantie te danken aan de op duurzaamheid gerichte fokkerij. 'En we hebben heel weinig problemen met de klauwen', geeft Ton Mooijman aan. 'In de acht jaar dat we hier boeren, hebben we nog nooit een doorloopbad hoeven te gebruiken. We verbazen ons er zelf over dat het zo goed met de klauwen gaat. Het is een prettig mysterie.'

De veehouder vertelt dat het klauwbe- kappen beperkt wordt tot met name

droogstaande koeien en eventuele probleemkoeien, zeker sinds de vloer twee jaar geleden opnieuw is opgeruwd.

Als volgend punt voor een gezonde veestapel noemt Ton Mooijman de ligplaat- sen van het melkvee. 'We hebben altijd een dikke laag strooisel van stro, zaagsel en krijt in de boxen. De koeien liggen veel en dat ligt ook aan het type box. We werken nog steeds naar tevredenheid met driehoekboxen, en dat in een tijd waarin vooral zwevende boxen ontwikkeld worden.'

Magda trekt hier lachend haar conclusie uit: 'Het is weer de keuze voor bewezen materiaal. Oude stieren en oude boxen, je bent eigenlijk een beetje een antieke boer.'

Christel van Raay

Ton Mooijman: 'Koeien fokken die elk jaar opnieuw uitzwaren en in productie stijgen'

Werken met bewezen materiaal

landbouwschool maakt, waarbij hij hun eigen bedrijf doorlicht. 'Normaal gesproken zou ik er voorstander van zijn dat hij ergens anders stage loopt, maar in dit geval kan hij onder begeleiding uitzoeken op welke manier het bedrijf het beste kan groeien', zegt Ton Mooijman. 'Als de quotering komt te vervallen geeft dat ongetwijfeld mogelijkheden, maar echt concrete plannen hebben we nog niet.'

De eerste actie om het voortbestaan van het bedrijf veilig te stellen ondernam de familie in 1999. In dat jaar verhuisden ze van Alphen aan den Rijn naar Groningen. De slecht verkavelde percelen en de overvolle oude stal lagen ten grondslag aan het vertrek uit Zuid-Holland. 'We wilden ruimte om ons heen, daarom zijn we naar Groningen gegaan', vertelt Magda Mooijman (45). 'Een bosrijke omgeving is leuk om in rond te fietsen, maar kent te veel beperkingen voor een boerenbedrijf.'

Zeventig procent stierkalveren

Inmiddels melkt de familie op 62 hectare een quotum van 785.000 kg melk vol.

afgelopen jaar 19,5 procent vervanging', geeft Wim het exacte percentage weer. 'De stalruimte is beperkt, daarom hebben we lange tijd veel Belgisch-witblauwstieren gebruikt. De holsteinvaarzen die geboren worden, houden we wel allemaal aan. Zeker op dit moment, nu de melkkoeien ons ongeveer zeventig procent stierkalveren leveren.'

De reden voor de scheve verhouding stier- en vaarskalveren ligt volgens Ton Mooijman in de mineralenhuishouding. Hij baseert zijn vermoeden op praktijkonderzoek van Aart Malestein. Deze veevoederdeskundige schreef in 2004 een artikel over een hoger aandeel stiertjes door mangaangebrek bij het melkvee. Ton Mooijman: 'Wij voerden altijd krijt aan de melkkoeien, maar dat verdringt mangaan waardoor de dieren daar gebrek aan krijgen. De pinken krijgen geen krijt en daar zie je deze scheve verhouding niet.'

Het is nog even afwachten welk effect de wijziging in het rantsoen heeft op het aantal vaarskalveren. De keuze zal in ieder geval weer ruimer worden door alleen nog met holsteinsperma te inse-

'We werken al veertien jaar met triple A. Daarmee selecteren we stieren die zich bewezen hebben, waarbij we op duurzaamheid kunnen vertrouwen', geeft Wim Mooijman als eerste aanzet. 'We gebruiken nu veel Starleader, Talent, Rudolph, Marconi, Lord Lily, Mascol en Lucky Mike.'

Ton vult zijn zoon aan: 'Het liefst fokken we koeien die laatrijp zijn, dieren die ieder jaar opnieuw uitzwaren en in productie stijgen. De vaarzen kunnen gerust op een lactatiewaarde van honderd beginnen, als ze daarna maar doortrekken. Zoiets zie je vooral terug bij dochters van Lava, Sunny Boy, Tops, Rudolph en Starleader; deze blijven zich verbeteren.'

Aan de keukentafel bij Mooijman passerende verschillende stierennamen de revue. De combinatie Sunny Boy x Tops blijkt de meest opvallende te zijn op dit bedrijf. Viermaal bracht deze kruising een productietopper voort bij de familie

Vier generaties op rij: Elsje 85 (v. Sunny Boy), Elsje 92 (v. Marconi), Elsje 109 (v. Starleader) en Elsje 125 (v. Tugolo)

